

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Výročná správa

2004

Vydala:

© Národná banka Slovenska, 2005

Kontakt:

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava

Odbor verejných informácií
tel.: 02/5787 2141
fax: 02/5787 1128

Internet: <http://www.nbs.sk>

ISBN 80-8043-095-0

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Výročná správa

2004

Obsah

Úvod	6
1. Vonkajšie ekonomické prostredie	11
1.1. Globálne trendy vývoja produkcie a cien.....	11
1.2. Vývoj v hlavných menových oblastiach: USA, Japonsko, eurozóna	13
1.3. Vývoj v členských štátoch EÚ mimo eurozóny.....	16
2. Správa o menovom vývoji v SR v roku 2004	23
2.1. Vývoj ekonomiky	23
2.1.1. Vývoj cien	25
2.1.2. Hrubý domáci produkt	29
2.1.3. Trh práce	38
2.1.4. Finančné hospodárenie	40
2.2. Platobná bilancia	40
2.2.1. Bežný účet	40
2.2.2. Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie.....	44
2.2.3. Devízové rezervy	45
2.2.4. Zahraničná zadlženosť SR	46
2.2.5. Devízovolicenčná činnosť NBS a výkon devízového dohľadu	47
2.3. Verejný sektor	47
2.4. Menová politika a menový vývoj	50
2.4.1. Menové agregáty	50
2.4.2. Štruktúra peňažnej zásoby	52
2.4.3. Úverové aktivity	54
2.4.4. Úrokové miery	55
2.4.5. Nástroje menovej politiky	58
2.4.6. Menový kalendár	60
2.5. Finančné trhy.....	61
2.5.1. Peňažný trh	61
2.5.2. Kapitálový trh.....	66
2.5.3. Devízový trh.....	70
3. Bankový dohľad	73
3.1. Vývoj bankového sektora	73
3.2. Hospodárske výsledky bankového sektora	75
3.3. Hodnotenie rizík bankového sektora	75
3.4. Výkon bankového dohľadu	76
3.5. Vyhodnotenie dodržiavania pravidiel obozretného podnikania bánk.....	77

4. Emisná činnosť a peňažný obeh	81
4.1. Emisia slovenských peňazí.....	81
4.1.1. Stav peňazí v obehu a ročná emisia v SR	81
4.1.2. Štruktúra obeživa	83
4.1.3. Priemerné hodnoty peňazí v obehu	84
4.1.4. Obeživo a niektoré makroekonomické veličiny	85
4.2. Falzifikáty peňazí zadržané na území Slovenskej republiky	86
4.2.1. Falzifikáty slovenských korún	86
4.2.2. Falzifikáty valút.....	86
5. Platobný styk	91
5.1. Platobný styk v Slovenskej republike.....	91
5.1.1. Právne aspekty	91
5.1.2. Inštitucionálne aspekty	92
5.1.3. Vnútorný trh Európskej únie	92
5.2. Medzibankový platobný systém SIPS	93
5.3. Platobné nástroje	95
5.4. Spolupráca s medzinárodnými inštitúciami	96
6. Zahraničné aktivity	101
6.1. NBS a integračný proces	101
6.2. Spolupráca NBS s medzinárodnými inštitúciami.....	104
Zoznam tabuliek v texte	108
Zoznam grafov v texte	109
7. Správa nezávislého audítora	113
8. Prílohy	151

Úvod

Slovenská republika sa 1. mája 2004 spolu s ďalšími deviatimi krajinami stala členom Európskej únie. Už po roku nášho členstva v tomto integračnom zoskupení môžeme pozorovať prvé pozitívne signály pre slovenskú ekonomiku. Medzi ne možno zaradiť predovšetkým zvyšujúci sa záujem zahraničných investorov o priame investície v našej krajine. Práve rastúca investičná atraktivita Slovenska sa stala hnacím motorom hospodárskeho rastu v minulom roku, ktorý dosiahol 5,5 % a v porovnaní s rokom 2003 sa tak zrýchlil o 1 percentuálny bod. Spolu s investičným dopytom sa na hospodárskom oživení podieľalo aj obnovenie rastu konečnej spotreby domácností, do ktorého sa premietol rast reálnej mzdy, lepšia dostupnosť úverových zdrojov a čiastočne aj pokles daňového zaťaženia. Naopak, mierne tlmiačo na vývoj ekonomiky pôsobil nárast deficitu čistého exportu, čo však súviselo práve s dovozmi investičných celkov v súvislosti s realizáciou priamych zahraničných investícií.

Rast spotrebiteľských cien sa v porovnaní s rokom 2003 spomalil o 3,4 percentuálneho bodu na 5,9 %, pričom aj v roku 2004 bol cenový vývoj v značnej miere determinovaný úpravami regulovaných cien a nepriamych daní. Dokumentuje to aj relatívne nízka úroveň jadrovej inflácie, ktorá dosiahla 1,5 % (v roku 2003 to boli 3 %). Jej klesajúcu dynamiku okrem cien potravín v značnej miere ovplyvňovalo aj zhodnocovanie výmenného kurzu slovenskej koruny (tak voči euru, ako aj americkému doláru), ktoré sa premietlo do poklesu cien tzv. obchodovateľných tovarov. Inými slovami, Slovenská republika v minulom roku dovážala defláciu.

V rámci realizácie menovej politiky v oblasti kľúčových úrokových sadzieb bol v priebehu roka vytvorený priestor na ich postupné znižovanie, kumulatívne o 2 percentuálne body. V prostredí klesajúcej inflácie bolo zníženie kľúčových úrokových sadzieb zamerané na podporu oživenia domáceho dopytu, ale aj na elimináciu rastúcich špekulatívnych tlakov na neprímerané zhodnocovanie slovenskej koruny. Znížením úrokových sadzieb tak NBS zmierňovala reštriktívne pôsobenie výmenného kurzu, pričom celkový vplyv menovej politiky bol aj napriek zníženiu úrokových sadzieb neutrálny.

Okrem znižovania úrokových sadzieb reagovala Národná banka Slovenska na nadmerné posilňovanie výmenného kurzu aj intervenciami na devízovom trhu, ale často aj verbálnymi upozoreniami na riziká spojené s takýmto vývojom.

V súvislosti so zavedením eura v Slovenskej republike a úlohou centrálny banky v tomto procese je potrebné uviesť, že v septembri 2004 schválila vláda materiál Konkretizácia stratégie prijatia eura v SR, podľa ktorého je zavedenie eura reálne od roku 2009.

Výhody, ktoré prinesie Slovensku členstvo v eurozóne, zdôrazňovala Národná banka Slovenska vo viacerých dokumentoch či verejných vyhláseniach. Aj v súčasnosti sa aktívne podieľa na príprave krajiny na túto významnú zmenu tak, aby prebehla hladko, jej pozitívne dopady pôsobili čo najintenzívnejšie na všetky oblasti ekonomického života a súčasne boli minimalizované predvídateľné náklady. Práve takýmto konkrétnymi krokmi sa bude zaoberať spoločný materiál Ministerstva financií SR a Národnej banky Slovenska Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike.

Aby sa však krajina kvalifikovala na vstup do eurozóny, je nevyhnutné udržateľným spôsobom splniť tzv. maastrichtské kritériá. Národná banka Slovenska si uvedomuje, že pri ich plnení, predovšetkým kritéria cenovej stability a kurzového kritéria, budú na menovú politiku kladené vysoké nároky. S ohľadom na tieto náročné

ciele pristúpila k zmene svojej menovopolitickej stratégie a od roku 2005 definovala svoju stratégiu ako inflačné cielenie v podmienkach ERM II (Menový program do roku 2008). Na jednej strane tak formulovala jednoznačnú orientáciu svojej menovej politiky na cenovú stabilitu konzistentne s plnením inflačného kritéria, na druhej strane táto stratégia umožňuje reflektovať potrebu plnenia kritéria výmenného kurzu a rešpektovať podmienky ERM II.

Zmena menovopolitickej stratégie a explicitné stanovenie inflačných cieľov bolo umožnené výrazným znížením administratívnych úprav cien v tomto a nasledujúcich rokoch, čo zvyšuje kredibilitu postupného dezinflačného procesu. Tento záväzok je podporený aj konzistentnou rozpočtovou politikou vlády a jej záväzkami postupného znižovania deficitu verejných financií.

V slovenskom bankovom sektore pôsobilo k 31. decembru 2004 osemnásť bánk, tri pobočky zahraničných bánk, štyridsaťosem subjektov – poskytovateľov voľných cezhraničných bankových služieb a sedem zastúpení zahraničných bánk. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie nadobudli účinnosť ustanovenia zákona o bankách, na základe ktorých môžu úverové inštitúcie so sídlom v Európskom hospodárskom priestore (štáty EÚ, Nórsko, Lichtenštajnsko a Island) vykonávať bankové činnosti na území SR bez bankového povolenia udeleného Národnou bankou Slovenska, ak im takéto bankové povolenie bolo udelené v domovskej krajine (princíp jedného bankového povolenia). V roku 2004 sa naplno prejavil nastúpený trend výkonu rizikovo orientovaného dohľadu. V sledovanom období sa úsek bankového dohľadu zamerával na implementáciu pravidiel súvisiacich s doplňujúcim dohľadom nad finančnými konglomerátmi, ako aj na prípravu právneho rámca integrovaného dohľadu nad finančným trhom. Pozitívny vývoj slovenského bankového sektora sa prejavil okrem iného aj medziročným nárastom bilančnej sumy bankového sektora o 177 mld. Sk. K 31. decembru 2004 banky vykázali aktíva vo výške viac ako 1,16 bil. Sk a vytvorili zisk 12 mld. Sk.

V oblasti zabezpečovania hotovostného peňažného obehu bol rok 2004 pre Národnú banku Slovenska mimoriadny. V súlade so schválenou koncepciou uschovávať a spracovávať peniaze výhradne vo vlastných uschovávacích a spracovateľských miestach sa emisná činnosť od 1. októbra 2004 vykonáva v nových budovách expozitúr Národnej banky Slovenska v Trenčíne, Nových Zámkoch, Žiline, Lučenci, Poprade a Humennom. V tomto roku Národná banka Slovenska zabezpečila tiež sťahovanie neplatných 10- a 20-halierových mincí z obehu a ich postupnú likvidáciu.

Národná banka Slovenska ako prevádzkovateľ medzibankového platobného systému SIPS zaviedla v záujme zvýšenia jeho plynulosti od 1. januára 2004 poskytovanie vnútrodenných úverov a od 1. apríla 2004 rozšírila funkcionality platobného systému SIPS o zúčtovanie platieb v reálnom čase. V roku 2004 schválila tiež stratégiu ďalšieho vývoja v oblasti platobného styku v Slovenskej republike po vstupe do Európskej únie, ktorá sa týka predovšetkým napojenia Národnej banky Slovenska na platobný systém TARGET2, zavedenia eurovej meny do platobného systému SIPS a harmonizácie postupov v oblasti vykonávania cezhraničných platieb malej hodnoty v eurách realizovaných na území Európskej únie.

Jún 2005

Ivan Šramko
guvernér

Banková rada NBS k 31. decembru 2004

(prvý rad zľava)

RNDr. Karol Mrva, vrchný riaditeľ NBS
Ing. Elena Kohútiková, CSc., viceguvernérka NBS
Ing. Marián Jusko, CSc., guvernér NBS
Ing. Ivan Šramko, viceguvernér NBS
Ing. Martin Barto, CSc., od 1. decembra 2004

(druhý rad zľava)

Ing. Peter Ševčovic, vrchný riaditeľ NBS, od 1. októbra 2004
doc. JUDr. Ladislav Balko, PhD., Právnická fakulta UK, od 1. októbra 2004
Ing. Ján Mathes, vrchný riaditeľ NBS

Prof. Ing. Jozef Košnár, DrSc. bol členom Bankovej rady NBS do 30. novembra 2004.